

ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ СТАНІВ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1. СОЦІАЛЬНІ СТАНИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЇХНЄ ПОВСЯКДЕННЯ У XVI—XVIII СТОЛІТТЯХ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО МАЛО ВИРАЗНУ СТАНОВУ СТРУКТУРУ. ОСНОВНІ СТАНИ:

СЕЛЯНСТВО

**СЕЛЯНИ СТАНОВИЛИ БІЛЬШІСТЬ НАСЕЛЕННЯ. ВОНИ ЖИЛИ В СЕЛАХ,
ЗАЙМАЛИСЯ ЗЕМЛЕРОБСТВОМ, ТВАРИННИЦТВОМ, РЕМЕСЛАМИ. ЇХНЄ
ЖИТТЯ БУЛО ТІСНО ПОВ'ЯЗАНЕ З ПРИРОДНИМ ЦИКЛОМ — ПОСІВ,
ЖНИВА, ДОГЛЯД ЗА ХУДОБОЮ. ЖИЛИ В ПРОСТИХ ДЕРЕВ'ЯНИХ ХАТАХ,
ХАРЧУВАЛИСЯ ПЕРЕВАЖНО СТРАВАМИ З ЗЕРНОВИХ, ОВОЧІВ, МОЛОЧНИХ
ПРОДУКТІВ.**

МІЩАНИ

**МІЩАНИ МЕШКАЛИ В МІСТАХ І ЗАЙМАЛИСЯ ТОРГІВЛЕЮ, РЕМЕСЛАМИ,
МАЛИ СВОЇ ЦЕХИ ТА ГРОМАДИ. ЇХНІЙ ПОБУТ БУВ БІЛЬШ ВРЕГУЛЬОВАНИЙ
МІСЬКИМИ ЗАКОНАМИ ТА САМОВРЯДУВАННЯМ.**

ШЛЯХТА

**УКРАЇНСЬКА ДРІБНА ШЛЯХТА МАЛА ПЕВНІ ПРИВІЛЕЇ: ПРАВО НА ЗЕМЛЮ,
ЗБРОЮ, УЧАСТЬ У МІСЦЕВОМУ ВРЯДУВАННІ. ВОНИ ВЕЛИ БІЛЬШ
ЗАМОЖНИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ, МАЛИ КРАЩІ УМОВИ ПРОЖИВАННЯ Й ПЕВНУ
ПОЛІТИЧНУ ВАГУ.**

КОЗАКИ

**КОЗАЦТВО БУЛО ОКРЕМИМ СТАНОМ, ЩО ПОЄДНУВАВ ВІЙСЬКОВУ
СЛУЖБУ, САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОСОБЛИВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ. КОЗАКИ
МАЛИ ВИСОКИЙ СОЦІАЛЬНИЙ АВТОРИТЕТ, ЇХНЄ ЖИТТЯ БУЛО ПОВ'ЯЗАНЕ
З ПОХОДАМИ, ОХОРОНОЮ КОРДОНІВ, РЕМЕСЛАМИ ТА ГОСПОДАРСТВОМ.**

2. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ КОЗАКІВ

ЖИТЛО ТА ПОБУТ

КОЗАКИ ЖИЛИ АБО НА ТЕРИТОРІЇ СІЧІ, АБО В ЗИМІВНИКАХ ТА СЛОБОДАХ.

**ОСНОВНИМ ЖИТЛОМ НА СІЧІ БУЛИ КУРЕНІ — ВИДОВЖЕНІ ДЕРЕВ'ЯНІ
БУДІВЛІ, ДЕ МЕШКАЛА ПО КІЛЬКА ДЕСЯТКІВ КОЗАКІВ. УСЕРЕДИНІ БУЛО
ПРОСТО: ЛАВИ, ПІЧ, МІСЦЕ ДЛЯ ЗБЕРІГАННЯ ЗБРОЇ.**

ОДЯГ

**КОЗАКИ НОСИЛИ СОРОЧКИ З ПОЛОТНА, ШИРОКІ ШАРОВАРИ, ПОЯСИ, КИРЕЇ
ЧИ КОБЕНЯКИ, ВИСОКІ ЧОБОТИ ТА ХУТРЯНІ ШАПКИ. ОСОБЛИВІСТЮ БУВ
ОСЕЛЕДЕЦЬ — ЧУБ НА ВИГОЛЕНІЙ ГОЛОВІ.**

ХАРЧУВАННЯ

**ЇЖА БУЛА ПОЖИВНОЮ ТА ПРОСТОЮ: КАШІ, КУЛЕШІ, БОРЩ, РИБА,
ДИЧИНА, САЛО, ХЛІБ. У ПОХОДИ БРАЛИ СУХАРІ ТА В'ЯЛЕНУ РИБУ.**

РЕЛІГІЯ ТА ДУХОВНІСТЬ

**КОЗАКИ БУЛИ ПРАВОСЛАВНИМИ. ПОКРОВА БОГОРОДИЦІ ВВАЖАЛАСЯ
ПОКРОВИТЕЛЬНОЮ КОЗАЦТВА. СЛУЖБИ, МОЛИТВИ ПЕРЕД ПОХОДАМИ,
БЛАГОСЛОВЕННЯ — ВАЖЛИВІ ЕЛЕМЕНТИ ДУХОВНОГО ЖИТТЯ.**

ДОЗВІЛЛЯ

**КОЗАКИ СПІВАЛИ ДУМ, СЛУХАЛИ КОБЗАРІВ, ГРАЛИ НА КОБЗІ Й БАНДУРІ.
ПОПУЛЯРНИМИ БУЛИ ТАНЦІ (ОСОБЛИВО ГОПАК), ЗМАГАННЯ У ВЕРХОВІЙ ЇЗДІ,
ФЕХТУВАННІ, СТРІЛЬБІ.**

3. ВІЙСЬКОВЕ МИСТЕЦТВО КОЗАЦТВА

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКА

КОЗАКИ МАЛИ ВИСОКУ ДИСЦИПЛІНУ ТА ЧІТКУ ОРГАНІЗАЦІЮ. У ВІЙСЬКУ БУЛИ:

ПІХОТА,

КІННОТА,

АРТИЛЕРІЯ,

ФЛОТ (ЧАЙКИ, БАЙДАКИ).

ТАКТИКА

ВИКОРИСТАННЯ ТАБОРА — ОБОРОНИ З ВОЗІВ, З'ЄДНАНИХ МІЖ СОБОЮ ЛАНЦЮГАМИ.

РАПТОВІ АТАКИ, ШВИДКИЙ МАНЕВР.

УМІЛЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ — ВОДИ, БОЛІТ, ЯРІВ.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ РОЗВІДКИ.

4. ТРАДИЦІЇ ТА КУЛЬТУРА КОЗАЦТВА

КОДЕКС ЧЕСТІ

КОЗАКИ СУВОРО ДОТРИМУВАЛИСЯ НЕПИСАНИХ ЗАКОНІВ ЧЕСТІ:

БРАТЕРСТВО,

ВІДВАГА,

ВЗАЄМОДОПОМОГА,

ВІРНІСТЬ ТОВАРИСТВУ,

РІВНІСТЬ У РАДІ.

РАДА

УСІ ВАЖЛИВІ РІШЕННЯ — ВИБОРИ ОТАМАНА, ПОЧАТОК АБО ЗАВЕРШЕННЯ ПОХОДУ — УХВАЛЮВАЛИСЯ НА ЗАГАЛЬНІЙ

КОЗАЦЬКІЙ РАДІ.

ФОЛЬКЛОР І МИСТЕЦТВО

ДУМИ — ЕПІЧНІ ПІСНІ ПРО ПОДВИГИ.

ОБРАЗ КОЗАКА МАМАЯ — СИМВОЛ МУДРОСТІ, ВОЛЕЛЮБНОСТІ ТА СИЛИ.

НАРОДНІ ТАНЦІ ТА БОЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ.

5. ОБЛАШТУВАННЯ ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

СТРУКТУРА

**СІЧ БУЛА УКРІПЛЕНИМ ВІЙСЬКОВИМ ПОСЕЛЕННЯМ, ЯКЕ БУДУВАЛИ БІЛЯ РІЧОК АБО НА
ОСТРОВАХ ДЛЯ ЗАХИСТУ. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ:**

ВИСОКІ ДЕРЕВ'ЯНІ СТІНИ,

БАШТИ,

РОВИ ТА ЗЕМЛЯНІ ВАЛИ,

ВОРОТА.

КУРЕНІ

**КОЖЕН КУРІНЬ БУВ ОДНОЧАСНО І ЖИТЛОМ, І АДМІНІСТРАТИВНОЮ ОДИНИЦЕЮ. У КОЖНОМУ
БУЛО ВЛАСНЕ КЕРІВНИЦТВО Й ГОСПОДАРСТВО.**

ПЛОЩА ТА ВАЖЛИВІ СПОРУДИ

У ЦЕНТРІ СІЧІ РОЗТАШОВУВАЛАСЯ ПЛОЩА — МІСЦЕ ДЛЯ РАД, ЗБОРІВ І ВИКОНАННЯ КОЗАЦЬКИХ РІШЕНЬ. ПОБЛИЗУ БУЛИ:

ЦЕРКВА,

АРТИЛЕРІЙСЬКИЙ ДВІР,

СКЛАДИ ЗБРОЇ ТА ПРОВІАНТУ,

МАЙСТЕРНІ.

ГОСПОДАРСТВО

КОЗАКИ ЗАЙМАЛИСЯ:

СКОТАРСТВОМ,

РИБАЛЬСТВОМ,

ПОЛЮВАННЯМ,

РЕМЕСЛАМИ,

ТОРГІВЛЕЮ.

УСІ РЕСУРСИ ЗБЕРІГАЛИСЯ В СІЧІ, ЩОБ ЗАБЕЗПЕЧИТИ САМОСТІЙНІСТЬ У РАЗІ ВІЙНИ.